

**ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI
ÖNKORMÁNYZAT
2012. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI	2
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA	4
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	16
4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMCHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁG ELENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA.....	39
5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN.....	39
6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA	41
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI.....	43

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

Budapest XVI. kerületének, a népesség megoszlására vonatkozó demográfiai mutatói az alábbiak.

1. sz. táblázat: A lakónépesség számának változása

Megnevezés		
Terület km ²		33,52
Lakónépesség (fő)	2006-ban	71 217
	2007-ben	71 444
	2008-ban	72 725
	2009-ben	72 767
	2010-ben	72 099
	2011-ben	72 283
	2012-ben	72 062
Laksűrűség (km ² /fő)	2006-ban	2 125
	2007-ben	2 131
	2008-ban	2 171
	2009-ben	2 170
	2010-ben	2 151
	2011-ben	2 156
	2012-ben	2 150

2. sz. táblázat: A település lakosainak korcsoport szerinti megoszlása

Életkor		Állandó népesség							Lakó népesség* 2012
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
0-4	0-1	665	651	1 397	6337	528	621	625	630
	1-4	2 537	2 739	3 547	3 580	3 412	2 132	2 866	2 944
5-14		6 544	6 461	6 487	6 549	6 670	6 974	7 077	7 016
15-18		3 059	3 085	3 018	2 911	2 744	2 674	2 666	2 645
19-34		15 729	15 856	15 637	15 232	14 642	13 564	13 573	13 801
35-60		26 376	26 556	26 521	26 709	26 367	27 525	26 478	26 448
60-X		16 853	15 626	16 563	16 990	16 690	18 473	18 654	18 578
Összesen:		70 686	70 974	71 809	71 971	71 053	71 963	71 939	72 062

***Lakónépesség:** A gyermekjóléti, gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak az állandó bejelentett lakhellyel rendelkezők száma, hanem a kerületben tartózkodók száma is fontos.

A születések számának kismértékű emelkedése figyelhető meg az elmúlt két év viszonylatában.

3. sz. táblázat: A település 0-24 éves lakónépességének évenkénti és nemenkénti megoszlása

Életkor	férfi	nő	összesen
0-1	298	332	630
1-2	364	316	680
2-3	353	303	656
3-4	381	404	785
4-5	407	416	823
5-6	360	372	732
6-7	380	441	821
7-8	408	389	797
8-9	363	347	710
9-10	347	370	717
10-11	328	334	662
11-12	336	329	665
12-13	338	319	657
13-14	331	286	617
14-15	349	289	638
15-16	329	296	625
16-17	353	336	674
17-18	313	332	645
18-19	365	332	697
19-20	315	377	692
20-21	400	364	764
21-22	402	398	800
22-23	384	424	808
23-24	385	449	834

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak a kiskorúak száma lényeges, hanem a 25 évesnél fiatalabb korosztályé is, a táblázat ezért tartalmazza ezen adatsorokat. Az adatok a potenciális igénybevevői kör nagyságának alapjául szolgálnak.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

2.1. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN ÉS AZ ÖNKORMÁNYZAT HELYI RENDELETÉBEN SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), és Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat a gyermekek és fiatal felnőttek számára megállapítható pénzbeli támogatásokról 20/2009. (VI. 4.) számú rendelete (továbbiakban: Rendelet) határozta meg a 2012. évben nyújtott pénzbeli és természetbeni támogatásokat.

A Gyvt. vonatkozó rendelkezései a 2012. évben január 1. és október 1. napjával változtak. A Gyvt. 2012. október 1. napjától hatályos szövege szerint:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

„19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a) a 148. § (5) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,

b) a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak,

c) a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

(2) A települési önkormányzat jegyzője megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140%-át,

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (3) vagy (4) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál – a kérelem benyújtásának időpontjában – közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni

a) a szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) a 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,

c) a 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,

d) a 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,

e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetőleg a fogyatékos gyermeket,

f) az a)–e) pontokba nem tartozó, a Csjt. alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5)

(6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.

(7) Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy

b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét

meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

(8) A települési önkormányzat jegyzője a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.

(9) Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.

20. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve a nagykorú jogosult a lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál terjeszti elő.

(2) A feltételek fennállása esetén a települési önkormányzat jegyzője 1 év időtartamra megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

(3) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy

b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be.

(4) Házasságkötés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot meg kell szüntetni, ha a jogosult házasságkötése szerinti új családban az egy főre jutó havi jövedelem összege, illetve vagyon értéke meghaladja a 19. §-ban meghatározott jövedelemhatárt, illetve vagyon értékét.

20/A. § (1) A települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

(2) Az (1) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.”

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

„20/B. § (1) Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki

a) a gyermek tartására köteles, és

b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

(2) A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságot a családbafogadó gyám lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője – határozatlan időre – állapítja meg.

(3) A kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege – gyermekenként – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

(4) A települési önkormányzat jegyzője annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában – az augusztus hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett –,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában – a november hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett – pótlékot folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

(6) Ha a kiegészítő gyermekvédelmi támogatást jogerősen megállapították, az a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

a) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát kell kifizetni.

(7) A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultság feltételeit – az (1) bekezdésben meghatározottak alapulvételével – a települési önkormányzat jegyzője évente legalább egyszer felülvizsgálja. Ha a kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét kell kifizetni.”

Óvodáztatási támogatás

„20/C. § (1) A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll

a) a gyermek óvodai beiratását követően első alkalommal, ha a gyermek óvodai beiratása

aa) a naptári év első felében történik és a gyermek óvodai nevelésben való részvétele óta legalább két hónap eltelt, a beiratás évének június hónapjában,

ab) a naptári év első felében történik, de júniusig nem telt el két hónap, a beiratás évének december hónapjában,

ac) a naptári év második felében történik és a gyermek óvodai nevelésben való részvétele óta legalább két hónap eltelt, a beiratás évének december hónapjában,

ad) a naptári év második felében történik, de a beiratás évében decemberig nem telt el két hónap, a következő év június hónapjában [a továbbiakban az aa)–ad) pont alattiak együtt: első alkalom],

b) a gyermek beiratását követően második és további alkalommal az óvodai nevelési jogviszony fennállásáig

ba) a tárgyév június hónapjában,
bb) a tárgyév december hónapjában,
pénzbeli támogatást folyósít.

(2) Az (1) bekezdés szerinti pénzbeli támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve ha mindkét szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, mindkét szülő a jegyzői eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

(3) Az (1) bekezdés szerinti pénzbeli támogatás összege a 2009. évben gyermekenként első alkalommal húszezer forint, ezt követően esetenként és gyermekenként tízezer forint. A 2009. évet követően az összeg emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

(4) A helyi önkormányzat rendeletben előírhatja, hogy az első alkalommal folyósításra kerülő pénzbeli támogatás helyett a szülőnek gyermeke részére természetbeni támogatás nyújtható. A természetbeni támogatást a gyermek beiratását követő legfeljebb huszonegy napon belül kell a szülő rendelkezésére bocsátani.”

A fenti három ellátási formában helyi sajátosság nincs, csupán a törvény rendelkezéseihez kapcsolódik a megállapításuk. Az óvodáztatási támogatás 2009-ben jelentkezett új ellátásként, 2010. évben a kerületben egy, 2011. évben pedig három gyermek esetében állapítottuk meg. A 2012. évben négy gyermek részesült támogatásban, összesen 80.000. Ft összegben: egy 4 éves, kettő 5 éves, egy pedig 6 éves.

Ikerszülési támogatás

A Rendelet szerint:

„3. § (1) Ikerszülési támogatást kell folyósítani annak a szülőnek, akinek iker gyermekei születtek.

(2) Az ikerszülési támogatást a gyermekek egy éves koráig lehet igényelni.

(3) A támogatás összege gyermekenként egyszeri 50.000,- Ft, mely különös méltánylás esetén, fokozott ápolást igénylő gyermek esetében családonként egyszeri 50.000,- Ft-tal kiegészíthető, az Egészségügyi és Szociális Bizottság javaslata alapján.”

A támogatás 2007. január 1-jétől új ellátási formaként került bevezetésre, önként vállalt feladatként. Célja ikerszülés esetén a család anyagi terheinek enyhítése, mivel ikrek születése esetén mind a tennivalók, mind az anyagi kiadások többszörösen jelentkeznek. Az ellátást a 2012. évben 11 család vette igénybe.

Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek kiemelt támogatása

A Rendelet szerint:

„4. § (1) Ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (továbbiakban: nyugdíjminimum) 200 %-át, a családban nevelkedő gyermekek után havonta gyermekenként a nyugdíjminimum 30 %-át kell támogatásként a szülő részére folyósítani.

(2) Amennyiben a családban nevelkedő gyermek(ek) súlyosan fogyatékos(ak) vagy tartósan beteg(ek), és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200

%-át, súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermekeként havonta a nyugdíjminimum 30 %-át kell támogatásként a törvényes képviselő részére folyósítani.”

A támogatást az önkormányzat önként vállalt feladatként nyújtja, előnyben részesítve ezáltal a rossz szociális helyzetben lévő családok közül azokat, ahol a gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, vagy a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos.

Táborozási hozzájárulás

A Rendelet szerint:

„5. § (1) Az a gyermek, aki táborozás résztvevője és családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg, évente egy alkalommal táborozási hozzájárulásban részesíthető.

(2) A hozzájárulás összege a táborozás költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.

(3) Táborozási hozzájárulás kizárólag belföldi táborozás céljára nyújtható.”

Nagycsaládosok tankönyv támogatása

A Rendelet szerint:

„6. § (1) Az 1. § (3) bekezdésében meghatározott fiatal felnőttet tanévenként egyszer tankönyvtámogatás illeti meg, amennyiben nagycsaládban él, és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán első diploma megszerzéséért tanulmányokat folytat.

(2) A tankönyvtámogatás összege tanulónként a nyugdíjminimum 70 %-a.”

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A Rendelet szerint:

„7. § (1) Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban kell részesíteni azt a gyermeket, akinek családjában időszakosan létfenntartási gondok merülnek fel, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet alakult ki.

(2) Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás akkor nyújtható, ha a család egy főre jutó havi jövedelme a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg.

(3) A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege évente, gyermekeként nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 150 %-át, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket nevelő, vagy lakásfenntartási támogatásban részesülő család esetében a nyugdíjminimum 100 %-át.”

A **táborozási hozzájárulás** esetében többnyire az oktatási intézményekkel áll kapcsolatban a Szociális Iroda, mivel ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzete miatt – nincs lehetősége nyaralni, így ezek a táborok jelentik a gyermekek részére az egyetlen üdülési lehetőséget. Évente egy alkalommal kérhető belföldi táborra.

A nagycsaládosok tankönyv támogatására azon a fiatal felnőttek jogosultak, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege a nyugdíjminimumhoz kötött. E támogatási forma nagy segítséget jelent a családoknak, hiszen a felsőoktatási beiskolázás jelentős kiadásokkal jár.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban elsősorban azokat a családokat kell részesíteni, ahol a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. Ezen ellátás hivatott továbbá a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatására is.

4. sz. táblázat: Gyermekvédelmi támogatások

Megnevezés			Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény		Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	
			2011	2012	2011	2012
Előző év dec. 31-én támogatásban részesülők száma			584	675	8	3
Tárgyév folyamán	megállapított	ellátások száma	699	668	1	1
	megszűnt		608	686	6	2
Tárgyév dec. 31-én támogatásban részesülők			675	657	3	2
Támogatást kérő személyek			723	697	2	1
Elutasított személyek			24	29	1	0
Havonta átlagosan támogatásban részesülők			659	692	5,71	2
Támogatásra felhasznált összeg (e Ft, kerekítve)			7 644	8 029	687	242

Mint hogy e támogatások feltételrendszerét a Gyvt. konkrétan szabályozza, a kérelmek elutasításának indoka a jogszabályban meghatározott feltételek hiánya.

5. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesített gyermekek és fiatal felnőttek száma kor szerint

	0-6	7-14	15-18	19- *	Összes
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény					
gyermekek száma/ 2009	143	208	81	22	454
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	14	4	1	25
gyermekek száma/ 2010	178	282	103	21	584
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	5	15	5	0	25
gyermekek száma/ 2011	204	329	110	32	675
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	17	4	1	28
gyermekek száma/ 2012	194	323	105	35	657
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	17	6	2	31
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás					
gyermekek száma/ 2008	1	3	0	-----	4

Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek száma/ 2009	1	0	0	-----	1
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek száma/ 2010	0	4	3	-----	7
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek száma/ 2011	0	0	0	-----	0
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek száma/ 2012	0	5	3	-----	8
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek száma/ 2011	0	0	0	-----	0
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek száma/ 2011	0	1	2	-----	3
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek száma/ 2012	0	0	0	-----	0
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek száma/ 2012	0	1	1	-----	2
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek száma/ 2012	0	0	0	-----	0

(* 25. életévét még nem töltötte be.)

6. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2012-ben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	96	110	80	63	13	362
Ebből: egyedül álló szülő	60	64	35	31	8	198
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás						
Családok száma	2	0	0	0	0	2
Ebből: egyedül álló szülő	1	0	0	0	0	1

A tárgyév decemberében rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma az előző évhez viszonyítva csökken, azonban a kedvezményben részesülők közül a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermekek aránya emelkedést mutat (5. sz. táblázat).

7. sz. táblázat: Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás adatai

Megnevezés	Pénzbeli támogatásban részesített személyek		Támogatási esetek		Felhasznált összeg (E Ft, kerekítve)	
	száma					
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Egyszer részesült támogatásban	391	329	391	329	2 887	2 576
Kétszer részesült támogatásban	177	131	354	262	2 478	1 899
Háromszor vagy annál többször részesült támogatásban	251	254	829	1004	5 504	6 714
Havi rendszerességgel részesült támogatásban	0	0	0	0	0	0
Összesen	783	714	1 574	1 595	10 869	11 189

8. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesített gyermekek és fiatal felnőttek száma kor szerint

Gyermekek száma	0-6	7-14	15-18	19- *	Összes	Ebből: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben is részesül
2008	85	112	38	16	251	112
2009	47	53	18	0	118	63
2010	32	51	20	2	105	61
2011	34	46	12	0	92	58
2012	37	47	16	1	101	58

(* 25. életévét még nem töltötte be.)

9. sz. táblázat: Tárgyévben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg (E Ft, kerekítve)
Táborozási hozzájárulás	89	1 545
Tankönyvtámogatás	15	299
Ikerszülési támogatás	11	1 150

A 7. számú táblázat adataiból kitűnik, hogy a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma a 2011. évhez viszonyítva kis mértékű csökkenést mutat, azonban a támogatási esetek száma növekedett, ami azt jelenti, hogy egy-egy kérelmező több alkalommal részesült támogatásban.

A 9. sz. táblázatban összefoglalt támogatási formákat az önkormányzat önként vállalt feladatként, saját forrásból nyújtja.

10. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán ellátásban részesítettek egy főre jutó családi jövedelme a jogosultság megállapításakor

Megnevezés	Egy főre jutó jövedelem						összesen	
	a nyugdíjminimum felét nem éri el		a nyugdíjminimum fele, illetve annál több, de nem éri el a nyugdíjminimumot		a nyugdíjminimumot eléri, illetve meghaladja			
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	112	104	328	294	235	259	675	657
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	0	0	0	0	3	2	3	2
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	11	11	41	31	40	59	92	101

A támogatottak körében a legjellemzőbb jövedelmi sáv a nyugdíjminimum fele és a nyugdíjminimum közötti egy főre jutó jövedelem (14.250.- Ft/fő és 28.500.- Ft/fő között), ami nagyarányú szegénységet mutat az érintett családokban.

A nyugdíjminimum felét el nem érő egy főre jutó jövedelem azért nem jellemző, mert ha egy család bevétele csak transzferjövedelmekből áll, akkor ezek összege ennél magasabb, ezért a nyugdíjminimum felét el nem érő egy főre jutó jövedelem gyakorlatilag azt jelenti, hogy a család nem jutott hozzá még a transzferjövedelmekhez sem.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetében az elutasítás indokaként a jövedelemhatár feletti egy főre jutó jövedelem jelölhető meg abban az esetben, ha méltányosság gyakorlása sem indokolt.

2.2. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN NEM SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

Egyéb, nem a gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.), alapján nyújthatóak. E jogszabály nem kifejezetten gyermekek számára nyújt ellátást, de bizonyos esetekben kedvezményeket biztosít a gyermekekre tekintettel. Ezek az alábbiak:

- A Szt. szerint:
 - Az ápolási díj kiskorú ápolása esetén alanyi jogon jár a keresettel nem rendelkező hozzátartozónak, amennyiben az orvosi igazolás szerint a gyermek súlyos fogyatékos vagy tartós beteg. /41. § (1) bekezdés/
 - Közgyógyellátásra jogosult az intézeti elhelyezett, az intézeti és állami nevelt kiskorú. /50. § (1) bekezdés a) pont/

Az önkormányzat külön rendeletben, pályázati jelleggel nyújt **fűtési támogatást**, a téli hónapokban. Az támogatásra jogosultak lehetnek a (nyugdíjasok mellett,) a nagycsaládosok is.

2.3. GYERMEKÉTKEZTETÉS MEGOLDÁSÁNAK MÓDJAI, KEDVEZMÉNYEI

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde) esetében az étkezési és egyéb térítési díjakat a szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet szabályozta a 2012. évben az alábbiak szerint:

A 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 3. számú melléklete:

Bölcsődei ellátás és szolgáltatások személyi térítési díjai

	A	B
1.	Személyi térítési díj	
2.	Gyermekétkeztetés és gondozás	785.-Ft /fő/nap
3.	Gyermekétkeztetés normatív kedvezmények esetén (étkezési díj 50%-a)	315.-Ft /fő/nap
4.	Nyújtott nyitva tartás esetén vacsora	251.-Ft/fő/nap

5.	Nyújtott nyitva tartás	1 000. Ft/óra
6.	Időszakos gyermekfelügyelet	300.- Ft/óra
7.	Baba-mama muzsika	500 Ft/alkalom
8.	Játsszóház	400 Ft/alkalom
9.	Száraz só terápia	500 Ft/alkalom
10.	Játékos gyermek torna	300 Ft/alkalom
11.	Otthoni gyermekgondozás	a) az első gyermek után a fizetésre kötelezett nettó jövedelmének 10%-a b) minden további gyermek után az a) pontban meghatározott összeg 20%-a

A személyi térítési díj mérséklésének lehetősége az önkormányzati rendelet értelmében:

„8. § (6) Ha a bölcsődei ellátás kapcsán igénybe vett gyermekétkeztetésért fizetendő személyi térítési díj megfizetése a kötelezett és családja megélhetését, létfenntartását veszélyezteti, a veszélyeztetettség mértékétől függően – az intézményvezető véleményének kikérése mellett – a Polgármester a személyi térítési díj összegét – különösen két bölcsődei ellátott gyermek esetén – annak legfeljebb 50 %-áig csökkentheti.”

A nevelési-oktatási intézményekben az étkezési térítési díjat 2012-ben, a Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat által fenntartott közoktatási intézményekben alkalmazandó étkezési térítési díjakról szóló 24/2004. (VII. 5.) önkormányzati rendelet tartalmazta, az alábbiak szerint:

Az étkezési térítési díj

„2. § (1) A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által fenntartott közoktatási intézményekben alkalmazandó étkezési térítési díj az intézménytípustól függően az alábbiak szerint kerül megállapításra.”

	<i>Február 1-jétől</i>
a) Óvodai ellátás	
<i>napi háromszori étkezés</i>	<i>339.- Ft</i>
<i>csak ebéd</i>	<i>248.- Ft</i>
b) Általános iskolai ellátás	
<i>napi háromszori étkezés</i>	<i>436.- Ft</i>
<i>csak ebéd</i>	<i>289.- Ft</i>
c) Szerb Antal Gimnázium	
<i>Ebéd</i>	<i>322.- Ft</i>

Az igénybe vehető kedvezmények a nevelési-oktatási intézmények esetében a törvény által biztosítottak.

11. sz. táblázat: A bölcsődei térítési díj kedvezmények igénybevétele

Kedvezmény típusa	Igénybevevők száma	Kedvezményre fordított összeg/Ft
100%-os kedvezmény (Gyvt. 148. §)	272	2 280 600
50%-os kedvezmény (Gyvt. 148.§)	49	3 457 440

12. sz. táblázat: Az óvodai térítési díj kedvezmények igénybevétele

Óvoda	100 %-os kedvezmény igénybevételeinek		50 %-os kedvezmény igénybevételeinek	
	száma/havi átlag	éves összege/Ft	száma/havi átlag	éves összege/Ft
Cinkotai Huncutka Óvoda	14	953 092	38	1 348 602
Gyerekkuckó Óvoda	22	1 607 891	58	2 163 254
Margaréta Óvoda	1	539 281	6	1 880 931
Mátyásföldi Fecskefészek Óvoda	18	1 254 032	113	3 711 745
Napsugár Óvoda	14	953 092	38	1 348 602
Sashalmi Manoda Óvoda	3	186 702	44	1 622 847
Szentmihályi Játsszókert Óvoda	39	2 912 140	99	3 630 166

13. sz. táblázat: Az iskolai térítési díj kedvezmények igénybevétele

Iskola	100 %-os kedvezmény igénybevételeinek		50 %-os kedvezmény igénybevételeinek	
	száma/havi átlag	éves összege/Ft	száma/havi átlag	éves összege/Ft
Arany János Általános Iskola	2	1 615 380	8	767 360
Batthyány Ilona Általános Iskola	35	2 635 239	98	3 413 441
Centenárium Általános Iskola és Szakiskola	45	3 212 221	44	1 352 279
Herman Ottó Általános Iskola	10	760 644	105	3 460 608
Lemhényi Dezső Általános Iskola	31	2 224 721	49	1 606 096
Jókai Mór Általános Iskola	28	2 323 230	83	2 855 697
Kölcsey Ferenc Általános Iskola	32	2 652 064	88	3 145 442
Móra Ferenc Általános Iskola	34	2 479 454	84	2 835 876
Sashalmi Tanoda Általános Iskola	18	1 434 870	116	4 641 855
Szent-Györgyi Albert Általános Iskola	36	2 899 868	52	1 862 396
Táncsics Mihály Általános Iskola és Gimnázium	29	2.137.623	94	3.092.286
Szerb Antal Gimnázium	2	135 164	70	2 002 921

14. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összege, összefoglaló táblázat

Intézménytípus	100 %-os kedvezmény igénybevételének		50 %-os kedvezmény igénybevételének		Kedvezmény igénybevételének száma összesen			Kedvezményre fordított összeg összesen / Ft
	száma/havi átlag	éves összege/Ft	száma/havi átlag	éves összege/Ft	2010	2011	2012	
Bölcsőde*	272	2 280 600	49	3 457 440	164,00	398,00	321	5 738 040
Óvoda	111	7 453 138	396	15 706 147	681,40	661,18	507	23 159 285
Iskola	302	24 510 478	891	31 036 257	1100,58	1030,38	1193	55 546 735
Göllesz Viktor**	44	3 022 352	110	3 251 906	130,50	105,00	154	6 274 258
összesen	729	37 266 568	1446	53 451 750	2076,48	2 194,56	2 175	90 718 318

**.: Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Az étkezési kedvezményben részesülő gyermekek száma a 2011. évhez viszonyítva összességében kis mértékben csökkent csakúgy, mint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma (4. táblázat), ami az egyik típusú étkezési kedvezmény igénybevételének feltétele.

Az összes kedvezményre fordított összeg a 2012. évben 90.718.318. Ft, ami az előző évekhez viszonyítva növekedést mutat. A kedvezményt igénybevevők létszámának csökkenése ellenére a költség növekvése azzal indokolható, hogy - elsősorban az iskolákban tapasztalható tendencia szerint - átrendeződés figyelhető meg az 50 %-os kedvezményről a 100 %-os kedvezményre való jogosultság felé. Ez az „átvándorlás” folyamatosan jellemző évek óta. Óvodák esetében ez kisebb mértékű. Az iskolákban 162 fővel nőtt a kedvezményes étkezésben részesülők száma.

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

3.1. A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, MŰKÖDÉSÉNEK TAPASZTALATAI

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39. §-a és 40. §-a szabályozza a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekjóléti szolgálat feladatait. A 2012. évben hatályos szöveg szerint:

Gyermekjóléti szolgáltatás

„39. § (1) A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,

c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint számára a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,

d) a szabadidős programok szervezése,

e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,

d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,

b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

c) kezdeményezni

ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások igénybevételét,

- cb) szociális alapszolgáltatások, különösen a családsegítés igénybevételét,*
- cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,*
- cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét, vagy*
- ce) a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, átmeneti vagy tartós nevelésbe vételét.*
- d) javaslat készítése a veszélyeztetettség mértékének megfelelően*
- da) a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására,*
- db) a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására,*
- dc) a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.*
- (5) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében*
- a) a családgondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,*
- b) utógondozó szociális munka (a továbbiakban: utógondozás) biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.”*

Gyermekjóléti szolgálat

- „40. § (1) A települési önkormányzat a 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, illetve családsegítő szolgálat, vagy a 96. § (4)–(5) bekezdései szerinti egészségügyi vagy nevelési-oktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, illetve a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja (a továbbiakban együtt: gyermekjóléti szolgálat).*
- (2) A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban foglaltakon túl*
- a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,*
 - b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,*
 - c) elkészíti a védelembe vett gyermek gondozási-nevelési tervét, illetve a települési önkormányzat jegyzőjének megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv),*
 - d) szervezi a – legalább három helyettes szülőt foglalkoztató – helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,*
 - e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,*
 - f) felkérésre környezettanulmányt készít,*
 - g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,*
 - h)*
 - i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,*
 - j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,*
 - k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.*

(3) *Gyermekjóléti központnak minősül az az önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működő gyermekjóléti szolgálat, amely az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. Így*

a) utcai és lakótelepi szociális munkát,

b) kapcsolattartási ügyeletet,

c) kórházi szociális munkát,

d) készenléti szolgálatot

biztosít.

(4)

(5) *Gyermekjóléti szolgálatot, gyermekjóléti központot egyházi és más nem állami fenntartó is működtethet.”*

A Gyermekjóléti Központ 2012. évben integrált intézményként a Napraforgó Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó keretein belül működött, ellátva azon feladatokat, amelyeket a Gyermekvédelmi törvény hatáskörébe utalt:

- *tanácsadás, illetve pszichológushoz és jogászhoz vagy egyéb szakemberhez való közvetítés, továbbá szolgáltatások nyújtása*
- *családgondozás*
- *adományok (babaruha, takarók, babakocsi stb.)*
- *egyéb ügyintézés*
- *prevenció*
- *szervezés (szakmaközi megbeszélések, éves tanácskozás)*

3.1.1. ALAPELLÁTÁS

15. sz. táblázat: Gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekek száma

Ellátás megnevezése		Gyermekek száma		
		2010	2011	2012
Gyermekjóléti szolgáltatásban részesült		432	376	331
ebből	szakellátott	70	33	48
	alapellátás keretében családgondozásban részesült	362	268	176

2012-ben 176 gyermek részesült gyermekjóléti szolgáltatáson belül alapellátás keretében történő gondozásban.

A gyermekek veszélyeztetettségének okai:

A problémák nagy részét az alábbi problématípusok adják:

- *anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)* 28 %
- *családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermek közti)* 23 %

- *magatartás- és teljesítményzavar* 22 %
- *gyermeknevelési* 11 %

További problémátípusok, melyek *sorrendje az előfordulás gyakoriságát is tükrözik*:

- *szülők vagy a család életvitele*
- *szülői elhanyagolás*
- *gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, illetve szenvedélybetegségek*
- *családon belüli bántalmazás*

Az esetek zömében több problémátípus (sok problémás családok) is előfordul egy családnál, néha az egyik következménye a másiknak (pl. szenvedélybeteg szülő, aki elveszti állását így az anyagi megélhetés is veszélybe kerül, illetve ezzel párhuzamosan a családi konfliktusok száma nő stb.). A családok működésében tehát tapasztalható a cirkuláris oksági összefüggés, így a segítség sokszor igen komoly nehézségekbe ütközik. Különösen igaz ez mára, amikor tapasztalhatóak az egyes családok hiteltörlesztési és/vagy közüzemi díjainak befizetési nehézségei. A Családsegítő Szolgálattal igen jó az együttműködése a Központnak, a klienseknek is egyszerűbb, hogy „házon belül” intézhetik az olyan jellegű ügyeiket is, mint pl. az adósságkezelést.

A gyermekintézménybe történő beilleszkedési zavarok már egyre korábbi életkorban jelentkeznek, akár már a bölcsődében is (pl. a társak, gondozónők rendszeres harapása).

A válásos esetek továbbra is nehéz feladat elé állítják a családgondozókat, egy-egy eset nagyon komoly munkát és érzelmi megterhelést jelent a családgondozó számára, miközben a gyermek sorsán érdemben igazán keveset tud segíteni. Ezekben az esetekben „szinte mindent” az intézménytől várnak el a szülők (mit kell pl. a gyermeknek magával vinnie a láthatásra stb.).

Az iskolában magatartási-, és beilleszkedési problémával küzdő gyermekek helyzetének a sorsa továbbra sem megoldott, az tapasztalható, hogy ezekben az esetekben a szülőt arra kéri, hogy keressen másik iskolát gyermekének, vagy kérje a magántanulói státuszt.

Az új jogszabályi változások következtében (az igazolatlan iskolai hiányzásokra, illetve azok következményeire való tekintettel) a fenti folyamatok még inkább erősödni látszanak.

Igen megnőtt az elmúlt évben, illetve az utóbbi hónapokban a családi konzultációkra az igény, amelyek egy része a párok konfliktusmegoldásában próbál segíteni, míg másik részben gyermekneveléssel kapcsolatos problémák közös átbeszélésére, megoldására kerül sor.

A jelzőrendszer összesen 331 jelzést küldött a Központ felé. Ebből 130-at a közoktatási intézmények, 139-et az önkormányzat, a jegyző és a gyámhivatal. A fennmaradó eseteket a rendőrség, védőnők, és egyéb egészségügyi szolgáltatók, pártfogó felügyelő, személyes gondoskodást biztosító intézmény, és egy esetben állampolgár jelezte.

2012-ben keletkezett 249 új esetből 110 a jelzőrendszeren keresztül jutott a Gyermekjóléti Központ tudomására.

3.1.2. CSALÁDJUKBÓL KIEMELT GYERMEKEK SZÜLEINEK GONDOZÁSA

Az év során 48 gyermek volt szakellátásban, akik közül 19 lány. A 48 gyermek 24 családból került ki.

2012-ben két kínai fiú került ideiglenesen elhelyezésre egy szomszéd házaspárhoz, majd az édesanya megérkezésével ez megszűnt.

A tárgyévben egy 14 éves lány került először ideiglenes elhelyezésre, majd átmeneti nevelésbe vételre. A bekerülési ok csavargás, iskolakerülés volt. A bekerülést megelőzően esetmegbeszélésre is sor került. Egy 4 éves kisfiú szintén ideiglenesen került elhelyezésre, majd 2013-ban átmeneti nevelésbe vételre a szülők vándorló, elhanyagoló életmódja miatt.

Egy 16 éves fiú került ki szakellátásból a nagyszülőhöz, továbbá egy 18.életévét betöltött fiú részesült *utógondozói ellátásban*, azaz maradt továbbra is a szakellátásban, mert sajnos a vérszerinti családhoz nem lehetett hazagondozni.

3.1.3. A JELZŐRENDSZER TAGJAIVAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS TAPASZTALATAI

A jelzőrendszer tagjaival az alábbi fórumok alkalmával került kapcsolatba a Központ az elmúlt év során:

- *SZAKMAKÖZI MEGBESZÉLÉSEK:*

2012-ben az alábbi intézményekkel szerveztünk szakmaközi megbeszélést:

- Védőnői Szolgálat és ÁNTSZ
- Bölcsődék
- Iskolák (két alkalommal)
- Óvodák (két alkalommal)

A jelzőrendszerrel való együttműködés jónak mondható, a családgondozók és a gyermekvédelmi felelősök között megfelelő a kapcsolat. Az Éves Tanácskozásra kapott visszajelzések alapján elmondható, hogy a jó együttműködéshez hozzájárul még az is, hogy a Gyermekjóléti Központ családgondozói 17 intézménybe járnak ki rendszeresen.

- *ÉVES GYERMEKVÉDELMI TANÁCSKOZÁS*

A 2011. évre vonatkozó (2012-ben megtartott) Éves Tanácskozás az előző évhez hasonlóan került megrendezésre.

A jelzőrendszer tagjainak az alábbi kérdésekre kellett válaszolniuk.

1. A saját területén milyen sikerei ill. problémái voltak a gyermekvédelemmel kapcsolatosan?
2. Milyen javaslatai vannak a területén jelentkező nehézségek megoldásához? Milyen segítséget vár ehhez a kerület gyermekvédelmi rendszerének tagjaitól (Védőnői Szolgálat, házi orvos, házi gyermekorvos, közoktatási intézmények, Nevelési Tanácsadó, Rendőrség, társadalmi szervezetek stb.)?
3. Milyen volt az együttműködése a jelzőrendszert működtető Gyermekjóléti Központtal? (pozitívumok, negatívumok)

A 2012-es évben elfogadott javaslatok az alábbiak voltak:

- 1./ 2012. őszén a Napraforgó Gyermekjóléti Központ rendezte meg a **Második Fővárosi Amóba Bajnokságot**.
- 2./ A Napraforgó Gyermekjóléti Központ munkatársai által a „**Rólad van szó**” iskolai prevenciós és önismereti beszélgetéssorozat folytatása a kerületi általános és középiskolában.
- 3./ Az iskolapszichológusok által összeállított **mentálhigiénés program/tréning sorozat folytatása** a kerületi pedagógusok számára, amely leginkább a pedagógusok kiegészének megelőzését szolgálja.

A fenti javaslatok megvalósításra kerültek.

Fentiekén túl - az utcai szociális munka keretében- kettő iskolában szervezett a Központ iskolai játéklklubot: a Batthyány Ilona Általános Iskolában és a Móra Ferenc Általános Iskolában. A játéklklub nagyszerű lehetőségeket nyújtott abban, hogy kötetlen keretek között személyes kapcsolatba kerüljenek a szakemberek a gyerekekkel játék közben, és így más szempontból tekintsenek hétköznapi életükre, problémáikra. A biliárd és a csocsó mellett sokféle társasjátékot lehetett játszani.

Összességében elmondható, hogy a Móra Ferenc Általános Iskolában egy kialakult közösség, szinte állandó tagokkal van jelen, míg a Batthyány Ilona Általános iskolában nagyon változó a csoport összetétele.

A forgalmi adatokat az alábbi táblázat mutatja:

Időszak	Iskola	tanulók száma (fő)
2012. jan.- dec.	Batthyány Ilona Általános Iskola	300
2012. jan.- dec.	Móra Ferenc Általános Iskola	170
összesen:		470

3.1.4. PREVENTÍV PROGRAMOK

CSOPORTOK

2012. őszén ismét elindult egy **Értékfeltáró csoport** a Kölcsey Ferenc Általános Iskolában, ami jelenleg is folytatódik. A tavalyi évben három alkalommal 22 fő (halmozott adat) vett részt.

Hetente egyszer lehetőségük volt a tanulóknak arra, hogy egy kimerítő iskolai nap után laza, de hasznos délutánt tölthessenek el kortársaikkal.

Az értékfeltáró csoportban felfedezhették, és ez által megismerhették az önmagukban és a társaikban rejlő értékeket, ezekhez való viszonyulásukat: pl. őszinteség, barátság, felelősségtudat, becsület, önfeláldozás, segítőkészség. Mindeközben sok - sok játék és beszélgetés várt rájuk.

A játékok nemcsak az unalmas percek kitöltésére szolgáltak, hanem saját személyiségük és emberi kapcsolataik fejlesztésére is.

Emellett szóba kerültek a deviancia, másság, előítélet valamint a párválasztás, szexualitás témakörei is.

Amint azt már fentebb jeleztük, az Éves Gyermekvédelmi Tanácskozáson elfogadott ún. „**Rólad van szó**” program a Nevelési Tanácsadó és a Rendőrség közreműködésével megvalósult, illetve jelenleg is zajlik.

A foglalkozások az alábbi témák körül szerveződtek az első félévben:

- Kommunikáció, ismerkedés sok játékkal
- Gyermekjóléti Központ és Jegyzői Gyámhatóság- Kik vagyunk és mit csinálunk?
- Deviancia, másság, előítélet, tolerancia
- Párválasztás, szexualitás-, amit nem mertél megkérdezni- a témáról tabuk nélkül
- A Rendőrség bemutatása, jogszabályismeret, fiatalok bűnelkövetés
- Barátválasztás, bandák hatása, csoportos bűnelkövetés, családon belüli erőszak, szexuális bűnözés
- Szervedélyek és szervedélybetegségek- legális drogok, viselkedési és magatartási függőségek, ki segíthet
- Általános ismertető a kábítószerokról, visszaélés kábítószerrel bűncselekmény, büntetési tételek
- Iskolai agresszió- interaktív óra pszichológusokkal
- Konfliktuskezelés, amit a konfliktusról tudni kell, konfliktuskezelési technikák

A második félévében már csak a kerületi Rendőrkapitánysággal volt együttműködés, a pszichológusok által tartott előadásokkal rövidült a tematika.

A fenti csoportok résztvevőinek halmozott adatai az alábbi táblázatban láthatóak:

Csoportos foglalkozás megnevezése	érintett iskolák száma	érintett osztályok száma	alkalom	résztevők (halmozott) fő
Értékfeltáró	1	1	3	22
Rólad van szó 1.	6	9	53	1081
Rólad van szó 2.	6	13	34	679
összesen:	13	23	90	1782

- **Mama-Baba klub:**

A Mama-baba klub (mai formájában) 16. éve működik az intézményben magas látogatottsággal. Az anyák és gyermekeik szerda délelőttjeiket tölthetik el 9³⁰-11³⁰-ig barátságos, gyermekzsivajtól hangos környezetben. A kismamák tapasztalatot cserélnek, míg gyermekeik együtt játszanak. Ezek az alkalmak, a szülők visszajelzései szerint nagyban elősegítik a gyermekek beilleszkedését a bölcsődébe, illetve óvodába. Ezen túlmenően az anyák számára jó lehetőség a kisgyermekes időszak során a közösséghez való tartozás. Az anyák hasznos tanácsokat kapnak a klubot vezető szakembertől gyermekneveléssel kapcsolatban. A klubban rendszeresen ünnepelnek közösen: Mikuláskor, ill. Karácsonykor illetve állatkerti kirándulást szerveznek. Itt jegyeznénk meg, hogy az elmúlt évben az Erzsébetligeti Színházban is szerveződött egy hasonló klub, amely szintén szerdán délelőttként működik.

2012-ben a klubban 62 gyerek és 54 szülő fordult meg, a forgalmi adat: 627 fő. Összesen 39 alkalommal rendeztek foglalkozásokat, ezen felül nyáron is lehetőséget, illetve helyet adtak az anyukáknak, hogy a klubban találkozhassanak egymással.

- **Szünidei Napraforgós Napok:**

A 11. éve működő program a nyári szünidőben biztosít a 7-14 éves korú gyerekeknek szabadidős, kulturális elfoglaltságot. Az elmúlt évben is két egymást követő héten szervezték meg a programot, melyen átlagosan egy-egy alkalommal 33 gyermek vett részt. Olyan program került összeállításra, amely egyszerre szórakoztató kulturális és ismeretfejlesztő is, így: a Városligeti Állatkert, Parlament, MTV, Mezőgazdasági Múzeum, Nagytétényi Kastélymúzeum, Margitsziget, Álomautó kiállítás Budafokon, Természettudományi Múzeum, Gellért-hegyi arborétum. A programsorozat nagymértékben tehermentesítette a szülőket, akik munkájuk mellett nehezen tudták volna biztosítani a gyerekek felügyeletét.

A 10 alkalmon összesen 332 (halmozott) kerületi gyermek vett részt.

Fenti programba sikerült ifjúságsegítő szakos hallgatókat is bevonni kísérőnek.

Itt jegyeznénk meg, hogy a programról megjelent egy cikk a XVI. kerületi Önkormányzati újságban, „A sárga szalagok története” címmel, amely Sőregi Ildikó családgyógyozó tollából származik.

- **Gázoló Kalandklub:**

A Gázoló kirándulóklub 11 éve kezdte el működését. Egészen a tavalyi év közepéig Simon Gábor, a klub egyik alapító tagja szervezte a programokat. 2012 nyarától Czakó Tibor, a Gyermekjóléti Központ új munkatársa vette át a helyét, aki Sőregi Ildikóval (a Családsegítő Szolgálat munkatársa) együtt végzi a kirándulások szervezését és lebonyolítását.

A klub eddigi gyakorlatához híven igyekeztek minden hónapban szervezni kirándulást, többnyire a hónap utolsó szombatján. A program a kerületben lakó 10 és 18 év közötti fiatalok számára kínál hasznos szabadidő eltöltési lehetőséget. Az átlagban 15 km-es, egynapos túrákon a tavalyi évben 93 (halmozott adat), a kétnapos táborban 12, a háromnapos táborban pedig 16 fiatal vett részt. A tagság 30-40-re becsülhető, mely alkalmanként változik. Az állandó tagok száma 16-22 közé tehető, akik közül többen évek óta kihasználják a klub által nyújtott lehetőségeket.

2012-ben 6 egynapos nappali kirándulás, egy éjszakai túra, egy kétnapos és egy háromnapos tábor került megrendezésre. A meglátogatott tájegységek: Pilis, Börzsöny, Gerecse, Budai tájvédelmi körzet, Aggteleki hegység, Mátra és a Visegrádi hegység voltak.

A kirándulások célja, hogy a fiatalok a természet adta körülmények között segítő szakemberek irányításával megismerjék önmagukat, társaikat, valamint az őket körülvevő környezetet és a régi, alapvető értékek (mint pl. barátság, kitartás, összetartás) újrafelfedezésével a társadalom értékes, fejlett érzelmi intelligenciával bíró tagjaivá tudjanak válni. A kezdeményezés az elsődleges prevenció jegyében igyekszik „kiszakítani” a fiatalokat a számítógép, a virtuális világ és az esetlegesen felmerülő devianciák bűvköréből.

Színjátszó kör

A Központ egyik mentálhigiénés végzettségű munkatársa hozta létre a Színjátszó kört 14-18 éves kliens gyermekek számára. A csoportban dramatikus elemekkel dolgoznak, cél az önismeret, társismeret fejlesztése.

3.1.5. EGYÉB PROGRAMOK

PROBLÉMA-SPECIFIKUS SZOLGÁLTATÁSOK

- **Készségfejlesztés gyermekeknek:**

A fejlesztőpedagógus 22 gyermekkel foglalkozott, összesen 158 munkaórában. Ahol lehetett, ott kiscsoportokat alkotott, így a gyermekek összesen 185 órai segítséget kaptak a Központban. Az elmúlt év tapasztalatai alapján elmondható, hogy erre a szolgáltatásra igen nagy szükség van klienseink körében, a jelentkező igényeket nem tudtuk teljes egészében kielégíteni.

- **Családi konzultáció/mediáció:**

18 család esetében tartott a Központ családi konzultációs vagy mediációs megbeszélést. Két alkalommal csak az előkészítő beszélgetésre került sor, mert az érintettek még sem akarták a közös megbeszélést. Erre a típusú szolgáltatásra is igen megnőtt az igény az elmúlt évhez képest. Itt jegyeznék meg, hogy a Központban folyó láthatásokat mindig megelőzik a mediációs beszélgetések, amelyeket követően kerül sor az írásbeli megállapodás megkötésére.

SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

- **Kapcsolattartási Ügyelet**

Fenti ügyelet jelenleg péntekenként 14,00-20,00 óra között vehető igénybe. Az elmúlt évben néhány héten keresztül (és jelenleg is) szerda délutánonként is igénybe lehetett venni az ügyeletet.

Tárgyévben összesen 6 gyermeknek biztosította az intézmény a rendszeres láthatást.

- **Kórházi szociális munka**

2012-ben egy esetben kapott jelzést a Központ kórháztól.

- **Utcai és lakótelepi szociális munka**

Az utcai és lakótelepi szociális munka több helyszínen zajlott. Az utcai szociális munka keretében valósul meg az Iskolai Játéklklub, amiről már bővebben írtunk fentebb. Az utcai és lakótelepi szociális munka keretében összesen 140 gyerekekkel kerültek kapcsolatba a szakemberek.

- **Készenléti ügyelet**

A Készenléti Ügyeleti szolgáltatást az elmúlt évben ritkán vette igénybe a lakosság, illetve némely esetben szakember kért információt, összesen 67 alkalommal.

A GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT 2012-BEN BEVEZETETT ÚJ TEVÉKENYSÉGEI

2012. őszén került elindításra az ún. Színjátszó kör, amelyről fentebb már beszámoltunk.

EGYÉB RENDEZVÉNYEK

2012. őszén került megrendezésre a Második Fővárosi Amőba Bajnokság, amelyen összesen 39 fő vett részt. A versenyről a XVI. kerületi Önkormányzati Újság is beszámolt, „Megint gomoku” címmel.

3.2. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

Gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat bölcsőde formájában nyújtja, de a területben található családi napközök, és a gyermekek alternatív napközbeni ellátása részeként játszóház is.

3.2.1. BÖLCSŐDE ÉS BÖLCSŐDEI SZOLGÁLTATÁSOK

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42. §-a és 42/A. § -a alapján:

Bölcsőde

„42. § (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

(2) A bölcsőde az [\(1\) bekezdésben](#) foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek korai rehabilitációs és rehabilitációs célú nevelését és gondozását is. A bölcsődei ellátás keretében az [Nktv.](#) szerinti szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt.

(3) A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

(4) A bölcsődei ellátás megszűnik

a) a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. évét betöltötte,

b) ha a gyermek az [\(1\)](#), illetve [\(2\) bekezdés](#) szerinti életkort elérte.

(5) A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő kérésére gondoskodhat a gyermek intézményi gondozásának megszervezéséről.

(6) A miniszter rendeletben a bölcsődék számára - a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében - nevelés-gondozás nélküli munkanapot határozhat meg. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei nevelés és gondozás szünetel, a fenntartónak azonban erre irányuló szülői kérésre gondoskodnia kell a gyermekek felügyeletének megszervezéséről.

42/A. § A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.”

A szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 6. §-a az alábbiak szerint szabályozza a bölcsődei szolgáltatást:

„6. § (1) Bölcsődei szolgáltatás a(z)

a) időszakos gyermekfelügyelet,

- b) nyújtott nyitva tartás,
- c) otthoni gyermekgondozás,
- d) baba-mama muzsika,
- e) játszóház,
- f) száraz só terápia,
- g) játékos gyermektorna,
- h) fejlődésvizsgálat, tanácsadás,
- i) egyéni komplex fejlesztés,
- j) kiscsoportos komplex képességfejlesztés,
- k) komplex, játékos baba-mama foglalkozás,
- l) vendégétkezés.

- (2) Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet.
- (3) Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.
- (4) Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol
- a) hármás vagy többes ikerszülés történt;
 - b) vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.
- (5) A baba-mama muzsika a szülők számára egy – otthon is alkalmazható – eszközt, technikát mutat meg, a gyermekkel eltöltött idő kellemes, hasznos, szeretetteljes kitöltésére, mely fejleszti a gyermek ismereteit, ritmusérzékét.
- (6) A játszóházi szolgáltatás a kisgyermekes anyukáknak teremt lehetőséget arra, hogy 1-4 éves gyermekükkel együtt közösségben meghatározott időközönként játszhassanak kellemes, otthonos környezetben.
- (7) A száraz só terápia az immunrendszert erősítve, a gyermekek egészségének megőrzésében, a betegségek megelőzésében, gyógyításában játszik szerepet. Rendszeres látogatása jótékony hatással van az asztmatikus jellegű, allergiás betegségekre is.
- (8) A játékos gyermektorna megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel segít abban, hogy a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakuljon ki és fejlődjön.
- (9) A fejlődésvizsgálat, tanácsadás a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.
- (10) Az egyéni és a kiscsoportos komplex képességfejlesztés eltérő fejlődésmenetű, és egészséges fejlődésmenetű bölcsődés és óvodás korú gyermekek számára ad lehetőséget a feltárt hiányosságok fejlesztésére, megszüntetésére.
- (11) A komplex, játékos baba-mama foglalkozás az idegrendszer érését segítő, komplex kiscsoportos foglalkozás, szülők és gyermekeik számára.
- (12) A vendégétkezést igénybe veheti
- a) a kisgyermek gondozása céljából otthon lévő szülő, a gyermeke második életévének betöltéséig, és
 - b) a bölcsődei vagy óvodai ellátást igénybe nem vevő gyermek, negyedik életévének betöltéséig.
- (13) A (4) bekezdés b) pontja esetében kapacitáshiány esetén a szolgáltatás igénybevehetőségéről és terjedelméről az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) dönt.
- (14) Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig a Bizottság határozata alapján.
- (15) A bölcsődei szolgáltatásokat az azt nyújtó intézmény vezetőjénél, vagy az általa megbízott személynél lehet igényelni, az intézmény szabályzata szerinti formában.”

A XVI. kerületben a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását a bölcsődés korú gyermekek esetében (20 hetes - 3 éves) az Egyesített Bölcsőde öt telephelye biztosítja. Az intézmény az ellátást igénybe vevő gyermekek életkorának megfelelő felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést nyújt. Az emberi fejlődésben a legérzékenyebb korosztály gondozását végezi. A bölcsődék szakdolgozói számára fontos, hogy a felnövekvő generáció fejlődéséhez milyen színvonalon tudnak hozzájárulni. A gyermek személyiségének milyensége 3 éves korig eldől, amiben az intézmény szakmai munkájának nagy felelőssége van.

A 2011. szeptemberében történt férőhelybővítés megoldotta az eddigi férőhelyhiányt a kerületben, az intézmény folyamatosan tudja fogadni a bölcsődés korú gyermekeket. A Napsugár Bölcsőde integráltan 8 fő sajátos nevelésű igényű sérült gyermeket is ellát. Újfajta szolgáltatások vehetők igénybe, az időszakos gyermekfelügyeletet igénylők külön helységben részesülnek ellátásban.

Az alapellátási tevékenységen kívül az intézmény szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást, – az országban elsőként, este 20 óráig, vacsorával, – otthoni gyermekgondozást, só terápiát, játékos gyermektornát, játszócsoportot, baba-mama tornát biztosít, fejlődésvizsgálatot, tanácsadást, egyéni, komplex fejlesztést, kiscsoportos komplex képességfejlesztést, komplex, játékos baba-mamafoglalkozást, vendégétkeztést gyermekek és felnőttek számára, gyermekjáték-, bútor-, eszközkölcsonzést működtet (35 féle eszköz és játék áll rendelkezésre). Az igénybevételek számát a 16. és 17. számú táblázat tartalmazza.

Az ellátottak sajátosságaihoz kapcsolódóan integrált tevékenységként a különleges bánásmódra szoruló kisgyermekek (pl. beszédfejlődés, mozgásfejlődés elmaradásával élők) gondozását, ételallergiában szenvedők diétás étkeztetését, vegetáriánus étkeztetést is vállalja az intézmény.

16. sz. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

	bölcsődei		Különleges bánásmódot igénylő gyermek	Időszakos gyermek-felügyelet igénybe vétele (alkalom)	Nyújtott nyitva tartás igénybe vétele (/fő, de egy fő több alkalommal)	Só-terápia (alkalom)	Játékos gyermektorna /alkalom	Játszóház / alkalom	kölcsonzés igénybevétele / alkalom
	férőhelyek száma	Felvett gyermekek száma							
2002	180	230	10	639	2	---	---	---	---
2003	180	225	10	922	1	---	---	---	612
2004	180	227	15	1286	0	---	---	---	718
2005	186*	226	10	1933	1	---	---	---	573
2006	200	256	10	1314	0	---	---	---	636
2007	208*	251	9	2248	0	---	---	---	385
2008	220	270	10	2626	0	---	---	---	353
2009	220	261	8	1996	0	---	---	---	365
2010	250*	266	3	1012	1	---	---	---	186
2011	307*	302		941	1	276	109	104	152
2012	360	297	15	1636	0	1555	486	265	209

*: tárgy évben átlagos férőhelyszám, mivel 2005. szeptember 15-étől 200 főre, 2007. október 01-jétől 220 főre, 2010. június 1-jétől 280 főre, 2011. szeptember 1-jétől 360 főre bővült az intézmény férőhelyszáma.

17. sz. táblázat: A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai

Statisztikai átlagszámok	2009	2010. május 31-ig	2010. 06.01-től év végi adat	2011. 09.01-től, év végi adat	2012 év végi adat
Férőhely	220 fő	220 fő	280 fő	360 fő	360 fő
Nyitvatartási nap	229 nap	103 nap	229 nap	229 nap	224 nap
Beíratottak száma	261 fő/nap	288 fő	266 fő	302 fő	316 fő
Tényleges megjelent	200 fő/nap	206 fő/nap	201 fő/nap	202 fő/nap	241 fő/nap
Átlagos feltöltöttség	122,9 %		107 %	92 %	88%
Átlagos kihasználtság	89,9 %		79,4 %	72 %	67%
A bölcsődei ellátást igénybevevők aránya az 1-3 éves korosztályban	17,73 %	31%	31 %	15 %	
1-11 hónapos	0	2	4	3	0
12-23 hónapos	36	22	35	38	50
24-35 hónapos	219	194	224	259	239
36 hónapos feletti	6	70	3	2	8
Összesen	261	288	266		297
Napközbeni gyermekfelügyelet adatai december 31-ig					
Igénybevett alkalom	1974	---	1012	941	1636
Összes óra	7258	---	3960	4308	7457
fő	98	---	182	182	268

Otthoni gyermekgondozás keretében az elmúlt évben négy családnak nyújtottak segítséget ikergyermekek gondozásában, szeptembertől 3 fő gondozónő biztosításával. Ezekben a családokban kevés a nagyszülői segítség, s emiatt igénylik a gondozónői segítséget. Az elmúlt időben nőtt az igény a szolgáltatás iránt.

A **játék, eszköz és gyermekbútor kölcsönzés** iránti kereslet az elmúlt évhez viszonyítva emelkedett, az a tapasztalat, hogy egyes termékek nagyon felkapottak a családok körében, mint pl. csecsemőmérleg, babakocsik, járókák, gyermekhintá, légzésfigyelő.

Az **időszakos gyermek felügyelet** szolgáltatást 7457 órában vették igénybe. A szülő elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét, ahol gyermekeiket képzett szakemberek felügyeletére bízhatják, míg ügyeiket intézik.

A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése a gondozónőtől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel. A gondozónő feladatai, munkarendje a bölcsődei gondozás-nevelés elvei és a napi gyakorlat alapján szervezendő.

Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása.

A bölcsődevezető, illetve a gondozónő a gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének a napját, időtartamát és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

A **nyújtott nyitva-tartás** szolgáltatást egy szülő vette igénybe.

A **játszóház** a kerületben élő kisgyermekes anyukáknak teremt lehetőséget arra, hogy 1-4 éves gyermekükkel együtt közösségben játszhassanak kellemes, otthonos hangulatban. A játszóház a hagyományos bölcsődei ellátással ellentétben nem kötődik szigorú feltételekhez, időben rugalmasabb ugyanakkor ugyanolyan szakmai színvonalon működik, mint a bölcsőde.

A gyermeknek új környezetet, játékokat, új kapcsolatokat jelent a játszóház, megtapasztalhatja a bölcsődei szokásokat.

A szülő betekintést nyerhet a bölcsődei életbe, gyermeke társas kapcsolataiba és gondozási technikákat sajátíthat el. Mindennapi, otthoni tevékenysége mellett szabadidőt, pihenést, kikapcsolódást remélhet.

A látogatások során a szülők és a gyermekek megkedvelik a közösségi életet, ezáltal sokan keresik fel a bölcsődét, amikor a szülő visszamegy dolgozni.

A játszóházat 265 alkalommal látogatták a kisgyermek édesanyjukkal rendszeresen.

A **játékos gyermek torna** a harmonikus, összerendezett mozgás a környezet megismerésével párhuzamosan alakul ki, a személyiségfejlődésben nagyon fontos szerepet tölt be. A megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakul ki és fejlődik.

A gyermekek kiegyensúlyozott mozgásfejlődéséhez szükség van a rendszeres mozgásra, a hely-helyzetváltoztatás, egyensúlyfejlesztésre és labdakezelésre, mely elősegíti a harmonikus járást, helyes testtartás kialakulását, az irányok elsajátítását.

A bölcsőde erre a célra kialakított tornatermében gyógypedagógus, szakképzett gondozónő segítségével szolgáltatásként baba-torna igénybevételére van lehetőség.

Kiscsoportos (10-12 fő) foglalkozásokon heti 2x30 percben a gyermekek játékos, énekes-mondókás testmozgáson vehetnek részt a gondozónők irányításával.

A szolgáltatást 20 kisgyermek rendszeresen veszi igénybe.

A **só terápia** hozzájárul az immunrendszer erősítéséhez, a felső-légúti megbetegedések kiküszöböléséhez. A Szivárvány bölcsődében teljes létszámmal látogatják a gyerekek a só terápiát. A Napsugár Bölcsődében 50 kisgyermek vette igénybe rendszeresen.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

A megfelelő személyi és tárgyi feltételek kialakításával a bölcsődébe felvételt nyerhetnek mindazon 0 - 6 éves korú gyermekek, akik veleszületett vagy szerzett fejlődési rendellenesség következtében valamilyen sajátos ellátást igényelnek, a fejlődésükben olyan mértékben visszamaradtak, hogy emiatt több figyelmet, speciális bánásmódot igényelnek, és nem veszélyeztetik sem maguk, sem társaik testi épségét. A gyermekek fejlődését egyénre szabottan szakképzett gondozónők, gyógypedagógus, s gyógypedagógus asszisztensek segítik.

A speciális csoport működése egy új lehetőséget biztosít a kerületben különböző sérültséggel élő gyermeket nevelő családok számára.

Fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek helybeli korai fejlesztése, és családjuk számára az esélyegyenlőség biztosítása. Az intézményes ellátás lehetőséget nyújt a szülők számára, hogy akár részmunkaidőben munkát vállalhassanak.

Egyénre szabott fejlesztéssel lehetőséget kapnak az idejárom gyermekek arra, hogy felzárkózzanak, vagy életminőségükben jelentősen előre lépve teljesebb életet élhessenek.

A gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése során a bölcsőde, mint intézmény vállalja a fogyatékos és speciális nevelési igényű gyermekek ellátását és korai fejlesztését.

A különböző sérüléssel élő gyermekek korai, komplex játékba ágyazott fejlesztése 20 hetes kortól, 6 éves korig történik :

- részleges integráció keretében az ép társak közösségébe való beilleszkedésük elősegítése,
- szociális képességük fejlesztése, a kortárs csoport mintanyújtó szerepének kihasználásával,
- az óvodai, iskolai nevelésük elősegítése.

2012-ben 8 sajátos nevelési igényű gyermek járt a bölcsődébe

A bölcsődék 2012-ben is elkészítették szakmai programjaikat, és annak megfelelően végezték tevékenységüket, megvalósították céljaikat. A programok, nyílt napok sokasága, színessége a gyermekeknek, szülőknek és a kollégáknak is nagy örömet okozott. A területben működő bölcsődék tárgyi feltételei jók, a magasabb szintű szakmai munkához a működési feltételek biztosítottak.

Az év célkitűzései között nagy figyelem fordult a szakmai anyagok, módszertani levelek útmutatásainak betartására, a minőségi munka fejlesztésére.

A család és a bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája a **családlátogatás**. Rendszerint a beszoktatás előtt, előzetes megbeszélés alapján történik. Lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére.

A bölcsőde betekintést nyerhet az anya-gyermek kapcsolatba, és abba, hogy a gyermek milyen helyet foglal el a családban. Képet kaphat a gyermek szokásairól és sok olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással van. A gondozónők a látogatásokon közvetlen módon beszélhetik meg a szülőkkel a gyermekkel kapcsolatos nevelési kérdéseket, egészségügyi problémákat. A szülők 85%-a élt a lehetőséggel.

2009-től elkezdődött a 2 hetes fokozatos **anyás beszoktatás** lehetőségének előtérbe helyezése, mely nagymértékben megkönnyíti a gyermekek számára az adaptációt, ez a tendencia folyamatosan folytatódott.

A szülővel való fokozatos beszoktatás a szülő önkéntes részvételén alapul. Minden gyermek életében nagy változást jelent, ha bölcsődébe kerül. Elszakad a megszokott környezettől, személyektől, idegen felnőtthöz és új környezethez kell alkalmazkodnia, több kisgyermekkel együtt osztoznia kell a felnőtt figyelmén. Az anyás beszoktatás megkönnyíti a gyermek számára a beilleszkedést az új közösségbe, a család és a bölcsőde kapcsolatának is sok lehetőséget ígér. A beszoktatás alatt a fokozatosság betartása fontos, mely a gyermek bölcsődében töltött idejének egy-egy órával történő hosszabbítását, és a beszoktató felnőtt bent töltött idejének lerövidítését jelenti. Hangsúlyt kell fordítanunk a szervezési kérdések megbeszélésére, az anyás beszoktatás lélektani hátterének megvilágosítására. A gondozónő szakmai felkészültségétől is függ, hogy a gyermek mennyire illeszkedik be zökkenőmentesen az új környezetbe. A beszoktatások a beszoktatási ütemterv szerint történnek.

A családok 95%-ban éltek a fokozatos anyás beszoktatás lehetőségével. A többiek általában korábban időszakos gyermekfelügyeletet vettek igénybe, ahol már megismerték a bölcsődét, a bölcsődei napirendet.

A **gyermekvédelemmel** kapcsolatban minden bölcsődében gyermekvédelmi felelős tevékenykedik. Az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a különös bánásmódban részesülő gyermekekkel kapcsolatos történéseket. Ezen gyerekekről egyéni dokumentációt vezetnek.

Az észlelő és jelzőrendszer az intézmények között jól működik, a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott kollégák lelkiismeretesen végzik munkájukat.

Az öt gyermekvédelmi felelős félévente közös megbeszélést tart, év végén beszámolót készítenek. Segítségért fordulhatnak az adott bölcsőde vezetőjéhez, valamint az intézményvezetőhöz.

A 2012-es évben, az Egyesített Bölcsődei telephelyei közül a „Szivárvány” Bölcsődében, „Centi” Bölcsődében és a Borostyán Bölcsődében került sor folyamatos együttműködésre a Napraforgó Gyermekjóléti Központ munkatársaival.

Minden bölcsődében működik Szülői Fórum.

3.2.2. CSALÁDI NAPKÖZI, GYERMEKEK ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

A kerületben 2007. év végén egy családi napközi kezdte meg működését. Hiánypótló szolgáltatásként: azokat a gyermekek várta, akik számára nem jutott bölcsődei férőhely.

2008-ban néhány családi napközire érkezett működési engedély kiadására irányuló kérelem, azonban új nem indult. 2009. végére az ellátórendszerben 13 családi napközi (91 férőhely, 7 fenntartó), és egy 12 főt befogadó játszóház és gyermekfelügyelet szélesíti a gyermekek napközbeni ellátásának palettáját. 2010-re 24-re bővült a családi napközik száma. Ennek legfőbb oka a bölcsődei férőhelyek hiánya. 2011 második félévétől nem a települési jegyző hatásköre a működési engedély kiadása, ezért részletesebb információkkal sem rendelkezünk a szolgáltatásokról. A Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala tájékoztatása szerint a kerületben 25 családi napközi rendelkezik működési engedéllyel (175 férőhely), és 2 játszóház működik.

Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak azoknak, akiknek gyermeke nem kerül be bölcsődébe, óvodába, vagy valamilyen alternatív megoldást keresnek.

3.3. VÁRANDÓS ANYÁK GONDOZÁSA

Kerületükben, 2012-ben gondozott várandós anyák száma:	1003 fő
Fokozott gondozást igénylők száma:	448 fő
Egészségügyi okok miatt fokozott gondozást igénylők száma:	406 fő
Szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők száma:	31.fő
Eü. és szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők	11 fő

A 2012. évben a kerületben szült 659 anya közül, 3 esetben fordult elő, hogy a várandós védőnői gondozásba nem részesült. Ezen kismamák nőgyógyászati vizsgálatra sem jártak.

Otthonszülések száma a 2012-es évben a kerületben 2 esetben fordult elő, ebből 1 volt tervezett otthonszülés.

A várandósokat, a védőnő otthonukban, és a védőnői tanácsadóba. várandós tanácsadás keretében gondozza.

A várandós tanácsadáson a megjelenések száma 2574 volt.

2012-ben a védőnői várandós látogatások száma 2372, volt, ebből 1022 a fokozott gondozást igénylő kismamáknál történt. A várandósok gondozása során nagy figyelmet fordítanak a várandósság alatti változásokra való készítésre, az újszülött fogadására, a harmonikus párkapcsolat kialakítására. Otthoni látogatásaik tapasztalata során a várandós rossz, szociális és lakáskörülményire való tekintettel, 3 alkalommal jelzésre került sor a kerületi Gyermekjóléti Központ felé.

A várandós anyukáknak anyagi, lakhatási nehézségeik, továbbá családi konfliktusaik voltak. A Gyermekjóléti Központ és az önkormányzat közreműködésével sikerült tűzifához juttatni egyiküket, illetve óvodai elhelyezést biztosítani, (bár a szülő végül is elköltözött, és nem élt a lehetőséggel) s végül, de nem utolsó sorban egy anyukának – az Alfa Szövetségen keresztül- vidéki anyaothont találni.

A védőnői szolgálat több esetben próbált a Napraforgó Gyermekjóléti Központ családgondozóival közösen a rossz szociális körülmények között élők körülményein javítani.

Fiatalkorú korú várandósok gondozására is sor került az elmúlt évben.

Többször előfordult, hogy a várandós egyedül a család, támogató háttere nélkül vállalta a terhességét, a gyermeke fogadását. Ilyenkor a kismama klub foglalkozásain aktívan vettek részt a várandósok.

Gyakran a munkanélküliség, és a nehéz anyagi és lakáskörülmények miatt válik szükségessé a védőnői fokozott gondozás. Több várandós esetében fordult elő, hogy a várandósság és a szülés körüli hangulatzavarok felismerése után a házi orvos és pszichológus segítségére volt szükség.

A kerületben a védőnőknek a gyermekjóléti szolgálat a családsegítő, a vöröskereszt, és a nagycsaládosok egyesületének munkatársaival jó a kapcsolata.

A kerület iskoláiban dolgozó iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek egészségnevelő munkájukban a fogamzás gátlásra, a nem kívánt terhességek megelőzésére. Több iskolában sikeres csecsemőgondozási tanfolyamot tartottak.

A területi védőnők által szervezett évente 2 alkalommal megrendezésre kerülő kismama klub előadásain, előtérbe került a szülő szerepre való felkészítés. A rendezvények iránt nagy az érdeklődés. Kerületünkben 3 védőnői tanácsadóban folyik babamasszázs tanfolyam, melyen térítésmentesen vehetnek részt az érdeklődő családok. Ezzel is elősegítve a korai kötődést, a anya gyermek harmonikus kapcsolat kialakulását.

Az országosan megrendezésre került „Születés hetén” a kerületi védőnők is aktívan részt vettek, mely nálunk a Corvin Művelődési házban került megrendezésre.

A kerületben a jobb szociális körülmények között élő családok, gyakran a számukra feleslegessé vált babaruhákat felajánlották, és ezek közvetítésében segédkeztünk a rászoruló családok felé.

3.4. GYERMEKEK ÁTMENETI ELLÁTÁSA

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szabályozza a gyermekek és a családok átmeneti gondozását.

Gyermekek átmeneti gondozása

„45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) A gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy beleegyezésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3) A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A 14. évét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását – lehetőség szerint – iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5) A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye – ennek hiányában a tartózkodási helye – szerinti gyermekjóléti szolgálatot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor – ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz – el kell készíteni a gyermekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6) A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart.

46. § (1) A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

(2) Az ideiglenes gondozás során fel kell tárni a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző okokat, és egyidejűleg haladéktalanul értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, illetve a gyermekjóléti szolgálatot a további átmeneti gondozás vagy más gyámhatósági intézkedés megtétele céljából.

(3) A gyermek [\(2\) bekezdésben](#) meghatározott további átmeneti gondozásához minden esetben be kell szerezni a szülő vagy más törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát.

(4) A gyámhivatalt értesíteni kell a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából, ha

a) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermekéről az ideiglenes gondozásról való értesítést követő három napon belül nem gondoskodik,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő gyermeke átmeneti gondozásához nem járul hozzá, illetve azt nem kéri,

c) a gyermek visszakerülése a szülőjéhez ellentétes a gyermek érdekeivel.

47. § (1)

(2)

(3) Ha az átmeneti gondozás időtartama eltelt, azonban a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza

a) az elhelyezés - a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével - hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható, vagy

b) haladéktalanul értesíteni kell a gyámhivatalt, a szükséges intézkedések megtételére.

(4) A gyámhivatalt értesíteni kell a szükséges intézkedések megtétele érdekében az átmeneti gondozás időtartamának eltelte előtt is, ha

a) nyilvánvalóvá válik, hogy a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek átmeneti gondozását ugyanazon intézményben két éven belül másodszor is kéri.

48. § (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként - a szülő kérelmére - a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt

a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.”

Gyermekek átmeneti otthona

„50. § (1) A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakásotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülői vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos – a 49. § (4) bekezdésében meghatározott – feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.”

Családok átmeneti otthona

„51. § (1) Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.

(2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja. A családok átmeneti otthona működtethető telephelyenként legfeljebb tizenkét férőhelyes lakásban vagy családi házban. A telephelyek összférőhelyszáma nem haladhatja meg a székhely szerinti intézmény összes férőhelyeinek kétszeresét.

(3) A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülői és gyermekét,

b) befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d) segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

(4) A családok átmeneti otthona krízisközpontot működtethet.

(5) A krízisközpont befogadja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerint

bántalmazottnak minősülő személyt és azt a vele egy háztartásban élő személyt, akinek tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles (a továbbiakban együtt: bántalmazott család).

(6) A krízisközpont a bántalmazott család számára

a) alaptevékenysége keretében legfeljebb nyolc hét időtartamra

aa) lakhatást biztosít és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást,

ab) közreműködik – a családsegítő, illetve a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

b) kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében legfeljebb öt év időtartamra félutasház-szolgáltatást nyújthat.

(7) A félutasház-szolgáltatás keretében a krízisközpontból, illetve a családok átmeneti otthonából kikerült bántalmazott család számára lakhatást és az életvezetéshez szükség szerinti segítséget kell biztosítani.

(8) A félutasház-szolgáltatás igénybevételének feltétele, hogy

a) a bántalmazottat biztosítással járó jogviszony keretében foglalkoztassák,

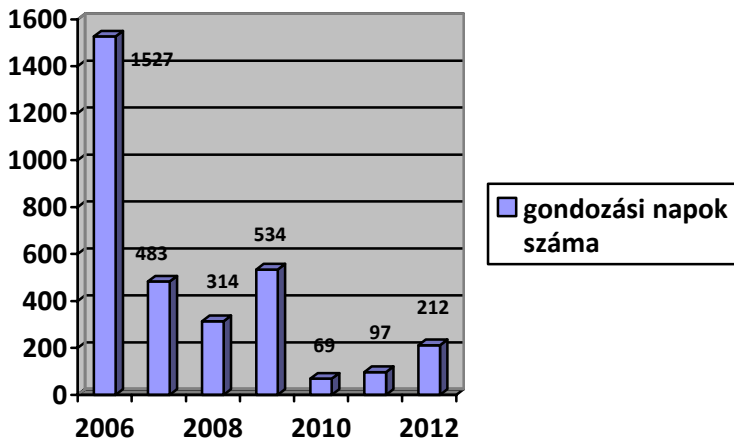
b) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott előtakarékosági programban való részvételt, és

c) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott társadalmi reintegrációt segítő programban való részvételt.

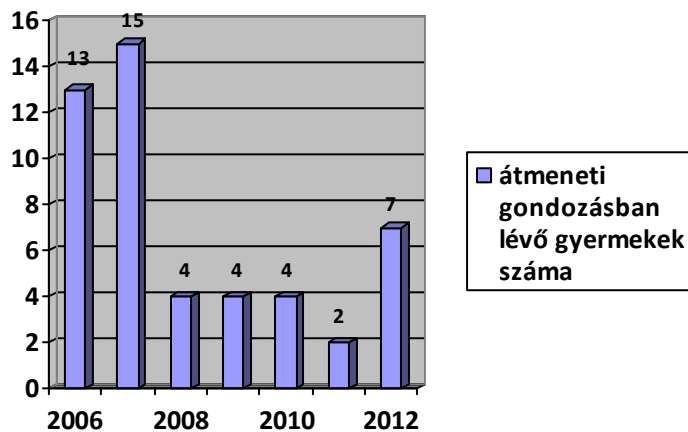
(9) A krízisközpont működtetését az állam a jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint kiválasztott fenntartókkal kötött finanszírozási szerződés útján támogatja. A finanszírozási szerződést – ha jogszabály másként nem rendelkezik – három évre kell megkötöni.”

Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona

2012-ben 7 gyermeket kellett elhelyezni a IV. kerületi Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában, összesen 212 napra. Ez - mind a gyermekek, mind az otthonban töltött napok számát illetően - emelkedést mutat a tavalyi évhez képest. Volt olyan eset, hogy a gyermekek felügyelet nélkül maradtak, pontosabban egy nagy testvérre bízták a kisebbeket. Ez utóbbi esetben maguk a gyermekek kérték az otthonban történő elhelyezést. Volt, hogy a szülő képtelen volt ellátni a gyermeket, de az is előfordult, hogy a kamasz gyermek és a szülők között annyira megromlott a kapcsolat, hogy az átmeneti elhelyezés tűnt a legoptimálisabb megoldásnak. Az otthonban töltött legkevesebb napok száma 12, a leghosszabb 61 volt.

1. ábra Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában töltött napok száma

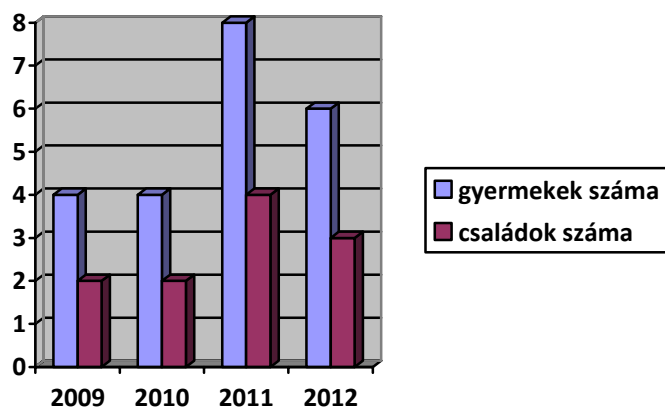
2. ábra Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában elhelyezett gyermekek száma

Családok Átmeneti Otthona

2012-ben összesen három család került elhelyezésre a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában. A három családból kettő Kerepesen kapott helyet, míg a harmadik család Erdőkertesre került. Két alkalommal a Központ kezdeményezte az elhelyezést, míg a harmadik esetben a szülők kértek segítséget. Az otthonból egy család albérletbe költözött, egy család a saját otthonába költözött vissza, míg egy család lakást vásárolt. A bekerülési okok között családon belüli fizikai, illetve fizikai és mentális bántalmazás, továbbá anyagi és lakhatási probléma volt. A bekerült gyerekek közül senki sem volt védelembe véve.

A Support Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában ellátott gyermekek megoszlása az alábbi táblázatban látható:

gyermek neme	gyermek kora (év)	Gyermekek száma	alapellátás	védelembe vétel	szakellátás
fiú	0-2				
	3-5				
	6-13	3	3	0	0
	14-17	1	1	0	0
összesen:		4	4	0	0
lány	0-2	1	1	0	
	3-5				
	6-13	1	1	0	0
	14-17				
összesen		2	2		
mindösszesen:		6	6	0	0

3. ábra A Support Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonát igénybevevő gyermekek és családok száma

A fentiekén túl egy szülőpárt négy gyermekkel a Segítő Kéz Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában helyeztünk el, akik jelenleg is igénybe veszik ezt a szolgáltatást.

4. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMTHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁG ELENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

Gyermekjóléti Központ

A 2012. évben nem volt szakmai ellenőrzés a Gyermekjóléti Központban.

Bölcsőde

2012. évben a Centi bölcsődében került sor a fenntartó által a gyermekek napi jelenlétének, valamint az étkezési nyilvántartás vezetésének ellenőrzésére.

Az ellenőrzés során nyert tapasztalatok: a vezetett adminisztráció egyezőséget mutatott a nyilvántartások vezetésében.

A szakmai ellenőrzés tapasztalatai:

A bölcsődékben folyó szakmai munka megfelel a törvényi, szakmai előírásoknak.

A bölcsődék tárgyi felszerelése számban megfelelő és biztosított. A csoportszobák berendezései méretei a korosztálynak megfelelőek. A kiszolgáló helységek, a gyermeköltözők, fürdőszobák felszerelése megfelelő, de állapotuk avult.

Az udvarok, játszóterek felszerelése jó, az udvarok füvesítése folyamatos, az udvari játékok állagmegóvása folyamatos. A Centi bölcsőde sor került az egyik játszóudvar biztonságossá tételére, a baleset veszélyes támfal cseréjére.

Gyámhatóság

Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatala 2012-ben komplex ellenőrzést végzett a jegyzői hatáskörben eljáró gyámhatóságnál. Megállapította, hogy olyan súlyú anyagi vagy eljárásjogi szabálysértés, ami felügyeleti intézkedést tett volna szükségessé, egyetlen vizsgált iratban sem volt található. Rögzítette továbbá jelentésében, hogy az eljárási rend a jogszabályoknak megfelelő, a végzések, döntések tartalma, jogszabályi hivatkozásai alaposak, részletesek a tájékoztatások, kellően indokoltak és megalapozottak a döntések.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK – SZOCIÁLIS IRODA

- Folyamatos cél a támogatások szinten tartása, reálértékének megőrzése, különösen törekedni kell erre a kiskorúak esetében - mint az ellátások szempontjából egyik leginkább kiemelt csoportban.
- Fontos, hogy az egyes szociális ellátások a kerületi sajátosságokra, valódi igényekre reagáljanak, nyújtsanak választ a tipikus problémákra.

- Kiemelkedő szerepet tulajdonítunk a jövőben is a támogatások hatékony, célzott megállapításának.
- Továbbra törekszünk szoros szakmai együttműködés fenntartására az érintet kerületi intézményekkel.

5.2. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS - GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

- Az idei évben elengedhetetlen feladatnak látszik a számítógépes gyermekjóléti nyilvántartási rendszer korszerűsítése, mely feladatot a Flash-Com Kft munkatársaival tervez megoldani a gyermekjóléti szolgálat.
- Márciusban szeretnénk egy új, relaxációs csoportot indítani felnőttek számára.
- Terveznek továbbá egy kiscsoportot létrehozni, ahol a gyermekek tanulástechnikát fognak elsajátítani.
- Jelenleg is tart a „Rólad van szó” programsorozat, amely előreláthatólag 2013. májusában fog befejeződni, s ősszel szeretnék azt folytatni.
- 2013-ban is részt vesznek a KEF munkájában.
- Továbbra is folytatják prevenciós programjainkat.
- Ősszel tervezi a Gyermekjóléti Központ megünnepelni fennállásának 15. évfordulóját.
- Cél továbbá a 2013-ban megtartott Éves Gyermekvédelmi Tanácskozáson elfogadott javaslatok megvalósítása, azaz konkrétan:
 - Az iskolákkal történő szakmaközi megbeszélések számát az eddigi 2-ről 4-re emelni, azaz a gyermekvédelmi felelősök munkáját megsegíteni a felbomlott Gyermekvédelmi Munkaközösség nyomában.
 - Havi gyakorisággal esetmegbeszélő csoport indítása kerületi pedagógusok számára.

5.3. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA – BÖLCSŐDE

- Az Egyesített Bölcsőde mindenkori **szakmai célja**, hogy az otthon melegéhez, nyugalmához hasonló légkörben tölthessék a kicsik napjaikat. Mindehhez elengedhetetlen a személyi és tárgyi feltételrendszer minőségi biztosítása:
 - állandó, szakképzett és elkötelezett személyzet,
 - esztétikus környezet, elegendő hely, játék, biztonság, kifogástalan élelmezés.
- A **továbbképzés** folyamatosságára a szakmai munka emelése érdekében szükség van.
- Nagy hangsúlyt kell fordítani az **adminisztrációra**, a munkarendek - napirendek összehangolására, mely hiányosságok megszüntetése a következő évben vár megvalósításra.
- Továbbra is kiemelt szakmai szempont, hogy a **szolgáltatások gyakorisága és minősége** nem vezethet az alapellátás színvonalának legkisebb csökkenéséhez sem.
- A Napsugár bölcsőde létesítésével bővült a **sajátos nevelési igényű gyermekek** korai fejlesztése, gondozása. Cél a gyermekek létszámának növelése.
- A **só szoba** kialakítása nagymértékben hozzájárul a gyermekek egészségének megőrzéséhez, a légúti fertőzések megelőzéséhez, melyet a lakosság körében célszerű **ismertté tenni**.
- Az **új szolgáltatások** szélesebb körben történő megismertetése.
- **Játékos gyermek torna szolgáltatás bővítése**, megismertetése a bölcsődés korú gyermekekkel és szüleikkel.

- Egészség megőrző programok szervezése „egészség nap” keretén belül, ahol a szülők megismerkedhetnek a reform ételekkel is.

5.4. *A GYERMEKVÉDELMI MUNKA VONATKOZÁSÁBAN ÁLTALÁBAN, AZ ELLÁTÓRENDSZERT ÉRINTŐ TERVEK, VÁLTOZÁSOK*

- 2013. január 1-jétől az iskolák fenntartása, így az oktatás szakmai irányítása már nem önkormányzati, hanem állami feladat. Az Önkormányzat számára az iskolákkal és a KIK-kel való jó kapcsolat továbbra is fontos, hisz az oktatás színvonala, milyensége a kerület gyermekeinek, felnövekvő nemzedékének életére van hatással. Az önkormányzat a jó kapcsolat fenntartásáért megteszi, ami rajta múlik.
- A bölcsődei után az óvodai férőhelyek számának az igényekhez való igazítása, különös tekintettel arra, hogy 2014. szeptember 1-jétől három éves kortól kötelező az óvoda. Ehhez a várható igények folyamatos felmérése, figyelemmel kísérése, valamint olyan bővítési lehetőségek megtalálása, melyek rugalmasan alkalmazkodnak az egyes korosztályok változó létszámához. Ezen a területen fontos szerep juthat az Európai uniós pályázati lehetőségeknek. Az óvodai férőhelyek következő bővítése is ilyen úton valósulhat meg, valamint esetlegesen a nem önkormányzati fenntartókkal való együttműködés lehetősége is megfontolandó.

AZ ELLÁTÁSOKRA, SZOLGÁLTATÁSOKRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS CÉLKITŰZÉSEK:

- Az ellátások színvonalának megtartása, emelése, pénzbeli és természetbeni ellátások esetében az ellátás reálértékének megtartása.
- Az ellátások eljuttatása a legrászorultabbakhoz.

6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA

6.1. *KERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM*

A BRFK XVI. Kerületi Rendőrkapitányság 2012. évben az alábbi bűnmegelőzés intézkedéseket tette, oktatási programokat tartotta, és együttműködésekben vett részt:

- Az időskorúak által látogatott nyugdíjasklubokban, valamint a kerületi óvodákban általános iskolákban 2012-ben 31 alkalommal tartottak a Rendőrkapitányság munkatársai előadásokat a jellemző bűncselekmények elemzése során szerzett tapasztalatokról, a megelőzés lehetőségeiről.
- A XVI. kerület illetékességi területén történő eseményekkel kapcsolatban folyamatos értékelő elemző munkát folytatnak.
- A bűnüldözői munka mellett komoly erőfeszítéseket tesznek a bűnmegelőzés területén is.
- A XVI. kerületi Önkormányzat Családsegítő Szolgálatával a rendőrség napi szinten tartja a kapcsolatot. A Rendőrkapitányság munkatársai aktív tagjai a kerületben működő a jelzőrendszernek.

- A Napraforgó Családsegítő Szolgálat által szervezett nyári táborban két napos rendezvényt tartottak. Az első egy bűnügyi jellegű, bűnmegelőzéssel foglalkozó nap volt, a másik egy közlekedésbiztonsági témájú nap.
- A János utcai napközis táborban két alkalommal is tartottak a kapitányság munkatársai bűnmegelőzési előadást.
- A Családsegítő Szolgálattal közös ifjúságvédelmi felvilágosító, bűnmegelőzési programsorozatot indult „Rólad van szó!” elnevezéssel. A program csoportonként 10 alkalmas (10 X 45 perc) turnusokban került magtartásra, tanítási időben, tanórákon.
- Az oktatási intézmények és a rendőrség közötti kapcsolattartás az ORFK által előirányzott programokon (Iskola rendőre, DADA, Ellenszer) túl számos ponton megvalósul.

Az áldozattá válás megelőzése érdekében a fentieken kívül rendszeresen tanácsadás történt a helyi írott sajtóban, valamint szóróanyagokat és plakátokat helyezett ki a rendőrség a szociális, kulturális és egészségügyi intézményekben, bankokban, üzletekben.

Az év során az előadások megtartáshoz több alkalommal kért és kapott XVI. Kerületi Rendőrkapitányság a szakmai iránymutatást, felkészülési és szóróanyagot a BRFK Bűnmegelőzési Osztály dolgozójától.

A XVI. kerületben a 2012. évben gyermekkorú bűnelkövető nem volt.

Fiatalkorú bűnelkövetővel szemben testi sértés miatt kettő, becsületsértés miatt egy, garázdaság miatt hat, magánokirat-hamisítás miatt négy, visszaélés kábítószerrel bűncselekmény miatt kettő, lopás miatt tíz, rablás miatt egy, zsarolás miatt egy, rongálás miatt négy esetben folytattunk büntetőeljárást.

Az ifjúkori bűnözés során megfigyelhető, hogy az elkövetés helyszíne szorosan kapcsolódik az oktatási intézményhez. A cselekmény vagy az iskolában, vagy az odaérkezés illetve onnan távozás során történik.

Az elkövetés okaiként a vagyon elleni cselekmények esetében a szegénység, mit társadalmi jelenség objektív okként figyelhető meg, szubjektív okként említhető a haszonszerzési vágy, a birtoklási vágy, a csoportból kitűnni akarás.

6.2. KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2003 óta folyamatosan, sikeresen működik a kerületben. A KEF alapító tagjai a XVI. kerületi Önkormányzat, Móra Ferenc Általános Iskola, Napraforgó Szolgálat, BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság, Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat munkatársai közül kerültek ki.

A KEF szakmai munkáját megalakulása óta Kály-Kullai Károly szakértő bevonásával végzi.

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium 2011/2012. évi pályázati támogatásának segítségével a XVI. kerületi KEF elkészítette a szülőknek szóló információs füzetét „Az én gyermekem soha” címmel. Az információs kiadvány 2500 példányban került kiadásra, melyben gyakorló szakemberek írásai hívják fel a szülők, pedagógusok figyelmét az ifjúságot veszélyeztető drogok, az internet és társfüggőség az energiáitok káros hatásaira. A füzetek a kerületi fenntartású középiskolák és az általános iskola 7. és 8. osztályos diákjai szülei részére kerültek kiosztásra.

2012 -ben a KEF három alkalommal vett részt kerületi rendezvényen, ahol a szülők, nagyszülők, gyermekek figyelmét felhívta a drogfogyasztás veszélyeire, a felvilágosítás fontosságára a drogfogyasztás árulkodó jeleire. Tájékoztatást adtak arról is, hogy hova fordulhatnak segítségért baj esetén. A beszélgetés kapcsán a felnőttekkel és gyermekekkel drogotótölteteket ki. Átadták az érdeklődők részére a „Skubidú-Nézőke” és „Az Én gyermekem soha” című kiadványt.

A pályázaton elnyert összeg lehetőséget adott, hogy a KEF tagok 2012. májusában két napos szervezetfejlesztő tréningen vegyenek részt.

A KEF 2012. augusztusában elkészítette pályázatát az Emberi Erőforrás Minisztérium felhívására, melyen 500. 000. Ft támogatást nyert. A pályázati program megvalósítása 2013. január 15-től indult.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI

A kerületben civil szervezetek bevonása az alapellátás keretében történik.

A Napraforgó Gyermejkölési Központ több civil és egyházi szervezettel működik együtt, melyek az alábbiak:

- Baptista Egyház (immár többedik éve közvetítő szerepet vállalnak a Központ munkatársai abban, hogy a kerületi Baptista Gyülekezet Karácsonyára eljuthassanak a rászoruló gyermekek, akik az ünnepséget követően ajándékot is kaptak [„cipős doboz”])
- NOE helyi szervezete (tészta adományokkal segítették a rászoruló családokat)
- OSA (Otthon Segítünk Alapítvány) képzéseinek ad helyet az intézmény, illetve szakmai támogatást nyújt.
- Együttműködik a helyi KEF-fel (A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában – az elmúlt évhez hasonlóan – az intézményvezető és a Központ szakmai koordinátora tevékenyen részt vett.)